Ч. 17 (10,985). Львів, вівтор к 25. січня 1927 Poczłowa opłata zaułacono ryczaltom. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На підклад „анальоґій“.

Львів, 24. січня 1927.

Ясне і недвозначне становище п. Голувка, а тим самим і всієї ППС., що в святочних хвилях боязко мимрить про право самоозначення народів, змушує нас ще раз зупинитися над його безсмертними „правдами“. Особливо любується він у анальоґіях, які зовсім не спираються на основі співмірности і які в найбільш „розторощуючо-арґументських“ зразках підходять до себе так, як пястук до носа.

В першу чергу п. Голувко ставить нам гідний приклад до наслідування в збірній персоніфікації .. своєї партії. Українське Нац. Дем. Обєднання de facto стоїть на становищі ірреденти і відірвання українських земель від Польщі. А тим самим не має права ставити ніяких вимог до Польщі, бо коли ППС. стояла на становищі відірвання Конґресівки від Росії, то нічого не вимагала від тієї держави. Отже в творенні п. Голувком анальоґій маємо з одного боку Обєднання і ППС., а з другого Польщу і царсько-деспотична Росія.

Вже нераз зазначували ми, що сучасна республиканська-демократична Польща в справі трактування національного питання і непольських народів є мініятурним, але зате гіршим виданням царсько-деспотичної Росії. Ствердження цього факту голувківською анальоґією набирає особлившого значіння. За те друга анальоґія наскрізь кульгава і беззмістова. Бо ППС. в російському періоді репрезентувала тільки одну клясу польського народу, а Обєднання репрезентує український нарід. Одначе ця різниця в змістовім і репрезентативнім характері згаданих партій є побічного значіння. В суті річи ППС. ставила вимоги до Росії, тільки посередньо, а не безпосередньо, звертаючись в богатьох меморіялах до урядів західно-европейських держав і II-го інтернаціоналу, але посередньо звертаючи їх на адресу Росії фактичного державця головного пня польських земель. В тих меморіялах часто підношено, що Росія не додержує взятих на себе перед міжнародніми чинниками зобовязань, а особливо нівечить постанови віденського конґресу. Вказування на ломання й нівечення Росією міжнародніх зобовязань є вже тим самим — через суперечність дійсности із змістом зобовязань — видвиганням вимог, більше або менше означених, ближчих або більш далекосяглих. Не інакше в суті річи поступає й Обєднання. Коли воно видвигає нпр. університетську справу, то не тому, щоби ставити вимоги Польщі, бож ніодин українець не обманює себе тим, що польський уряд зреалізує справу українського університету, тільки з тією метою, щоби виказати перед світом, як Польща здійснює свої власні речинцеві ухвали і як вона виконує взяті на себе зобовязання міжнародного характеру. А висновок з цього хіба ясний.

До тогож абсурдність голувківської чи там пепесівської анальоґії вийде ще яскравіша, коли зупинимося над її „правною“ підбудовою. Польські зобовязання перед закордоном оперті на польських законах нічого не обходять українців, бо вони — мовляв — не признали рішення Ради Амбасадорів і були проти тих законів. Все це відповідає дійсности, одначе ні признання чи непризнання українцям рішення Ради Амбасадорів, ні признання чи непризнання нами тих законів не негує їх важности і їх зобовязуючої сили. Ті закони, а між ними і закон про український університет, приняв польський сойм самочинно, без участи українців і не питаючись про їх згоду і то приняв їх перед рішенням Ради Амбасадорів, коли Сх. Галичина „правно“ не належала до Польщі. Отже здійснення тих самочинних законів не стояло і не стоїть в прямій залежности від рішення Ради Амбасадорів, а тим більше в залежности від признання того рішення українцями. А вже чистим безглуздям на такому „правному“ підкладі є просто безсоромна вимога п. Голувка, якогось контраґента для університетської справи, який своїм становищем до Польщі уможливив би розмови на ту тему польській стороні.

Коли ми зупинилися на видвигненій п. Голувком „анальоґії“, то мусимо у звязку із зазначеним „правним“ підкладом ще на одно звернути увагу. ППС. змагаючи до відірвання Конґресівки, не ставила ніяких вимог до Росії. Так єсть! ППС. змагала до відірвання, бо всі поділи Польщі затвердили польські сойми, Конґресівка приєдналася до Росії на основі постанов віденського конґресу, Россія наділила Конґресівку богатьома вільностями, російський цар був королем Польщі. Колиж у конґресовій Польщі вибухали повстання, то боротьба йшла не за права і свободи польського народу, тільки за загарбання українських і білоруських земель. Після кожного повстання десятки тисяч вірнопідданчих адресів мандрувало до Петербурга „до стіп“ пресвітлого царського величества, в яких відмахувалося від повстань і т. і. Конґресівка фактично і морально приєдналася до Росії, і коли одна з польських партій, що повстала значно пізніше, змагала до відірвання цеї території, то зовсім природно, що не повинна була ставити ніяких вимог до Росії.

Тимчасом Сх. Галичина не приєдналася до Польщі, факту, доверешеного збройною силою, ніодна українська партія, ніодна група в українському громадянстві не признала і не могла признати, на наші змагання до самоозначення ніхто в українському громадянстві не кинув анатеми і ніхто з нас не складав поклонів перед переможцем. Зовсім природно, що й „анальоґія“ з відірванням тут не зовсім підходить. Бо як можна відривати те, що ніколи морально не було зєднане. Отже не про відірвання тут слід би говорити, тільки про ліквідацію стану, що заперечує природне право нації, право самоозначення. Правда, те право вирішує п. Голувко силою і кількістю багнетів та пригожістю ситуаційної конюнктури як і диспропорції сил. Одначе не знати, якби він дивився на те право самоозначення, колиб так Рад. Союз чи Німеччина, користуючись своєю збройною перевагою, вдруге поневолили Польщу.

Очевидно, звертаючи увагу на ці голувківсько-пепесівські „правди“, не маємо наміру вказувати на ріжницю колірів тим, що є сліпі і засліплені. Ми тільки нотуємо ці бундючно-диктаторські виступи вчорашніх рабів, щоби їм пригадати їх у слушний час.

„Рідна Школа“ — всенародня установа.

III.

Школа як найважніший чинник екстермінації і відродження нації. — Рефлексії на пресову кампанію з приводу Загального Зїзду „Рідної Школи“ і Загальних Зборів „Просвіти“. — „Рідна Школа“ є і мусить бути понадпартійною, всенародньою установою.

"Die Schule ist ein Politikum" — сказала цісарева Марія Тереса. І дійсно це найпевніший середник до денаціоналізації народів гнобителями, — це й найпевніший середник до відродження й воскресення поневоленої нації — залежно від того, як поставлене це шкільництво і в яких воно руках. Ходить головно про школи всенародні, які подають азбуку життя, а заразом ставлять перші підвалини, на яких опісля будується світогляд людини відповідно до найріжнорідніших умов життя.

Здається, не найдеться вже нині ні один свідомий українець, який сумнівався би про цілі сучасного державного шкільництва в Польщі у відношенні українського молодого покоління. Тому й завданням „Рідної Школи“ є шляхом українського приватного шкільництва передовсім зберегти українське молоде покоління для нації. Це завдання основне і з огляду на дуже несприятливі, а радше крайно ворожі обставини — незвичайно важке. Як що „Рідна Школа“ в загальному виконає це основне завдання щодо всенародніх шкіл, то дальша фахова, середня чи яка інша освіта шляхом шкільним чи приватним матиме відповідну добру підбудову. А навіть, коли дотична одиниця й не піде далі всенародньої школи, — то ця підбудова становитиме добрий матеріял для позашкільної освіти й виховання шляхом читалень або інших товариств, кооператив, партійних організацій і т. п. Словом — рідна всенародня школа збереже предмет, який опісля всілякі національні чи суспільні діячі або організації зможуть обробляти, вирізьблювати, викінчувати — відповідно до свойого напряму, впливу та хисту.

Оцінюючи змагання „Рідної Школи“ з того загального й одиноко правильного становища, мусимо признати що „Рідна Школа“ не тільки тому є всенародньою понадпартійною установою, бо так постановили однодушно всі українські краєві культурні, економічні й політичні організації на анкеті з 5. червня 1920 р., але головно тому, бо зміст її праці є загально-український, понадпартійний. „Рідна Школа“ вже по своїй суті є всенародньою установою, добром цілої української нації.

Загальний тенор усіх дискусій на останньому Загальному Зїзді „Рідної Школи“ дня 24. грудня 1926 р. виходив з того всенароднього заложення. Більшість бесідників, без огляду на партії і стани, виявила велике зрозуміння для справ „Рідної Школи“ та доказала, що справа виховання лежить їм дуже на серці. Однозгідно з інтелігенцією не менше захоплено й інтелігентно промовляли селяни й робітники, ставлячи від себе відповідні постуляти.

Ціла низка ріжних проєктів, домагань і побажань з щлоденних нарад дала обильний субстрат редакційній комісії Загального Зїзду до його упорядкування та уложення цілого ряду резолюцій, що своєю далекосяглістю і глибоким змістом мають величезне значіння.

Бували очевидно й епізоди (особливож в часі вибору Гол. Управи при самому кінці Зїзду), що далеко не відповідали загальній поважі Зїзду. Одначе це були дійсно тільки епізоди, а спричинили їх не ріжниці поглядів на саму інституцію „Рідної Школи“ та її змагання, тільки чисто особисті анімозії, від яких — видко — не може бути вільний у нас і найповажніший зїзд.

Що правда — на Загальних Зборах „Просвіти“, що відбулися за слідуючий день, зарисувалися вже більш суттєві ріжниці ріжних угрупувань делегатів тих зборів. І на тому саме тлі приходило до голосних вибухів. Одначе це абсолютно не пожадано й не потрібно змішувати з „Рідною Школою“. Воно й не відповідає дійсности.

Природним наслідком — відгомін пристрастей, розбурханих на Загальних Зборах „Просвіти“, що відбився в цілій українській пресі, втягаючи в цей круговорот також і „Рідну Школу“. Пішли в рух взаїмні обвинувачення, погрози, заповіди обопільної безпощадної боротьби і т. д. — Все те дуже шкідливе зі становища „Просвіти“, одначе не до подумання навіть зі становища „Рідної Школи“.

У виховних заведеннях „Рідної Школи“ є діти всіх кругів нашої суспільности й родичів, що належать до найріжнороднійших ідеольоґічних і партійних угрупувань. Для всіх тих дітей „Рідна Школа“

є правдивою рідною мамою, а з другого боку „Рідна Школа“ дорога всім родичам, що з повним довірєм віддають в її руки свій найдорожчий скарб — свої діти.

Тому оскільки небажаним і шкідливим є вносити політичну боротьбу й партійну гризню в читальні, кооперативи, Луги і т. організації, — то робити такі експерименти на „Рідній Школі“ було би просто самогубною роботою, яка могла би скінчитися тільки катастрофою. Ніяка „партійна чистка“ не смє і не може мати місця в „Рідній Школі“! Виключити члена можна й треба тільки на випадок злочинів, ділання на шкоду „Рідної Школи“ та за нечесні вчинки. І це робиться. Одначе партійно-політичні та ідеольогічні ріжниці в поглядах поодиноких членів ніяким чином не можуть бути причиною, щоби з того приводу зводити по кружках „Рідної Школи“ братовбийчу боротьбу, а в наслідках її одні других може й викидати з Товариства.

Навпаки — всі політичні партії і люди з найріжнороднішими ідеольогічними поглядами обовязані у своїх колах підготовляти ґрунт і поширювати ідею „Рідної Школи“, приєднувати для неї членів та підпомагати її по всім своїм силам морально й матеріяльно. Бо проти одностайного протиукраїнського фронту мусимо доконче поставити наш одновільний шкільний фронт. — „Рідна Школа“ — це найбільша цінність української нації, найактуальніша й найважніша інституція сучасної доби, — всенародня установа в повному значінні того слова.

Іван Герасимович.

З життя православної церкви.

Моральна розхрістаність православного духовенства. — Історія типового її вразника о. Морозова і тов. — Нові переходи на польську унію. „Сукцес“ православя на Лемківщині.

Яскравим показчиком наскрізь ненормальних відносин у православній церкві, як не менше вимовним показчиком моральної розхрістаности православного духовенства, є факти переходу деяких православних священиків на „католицтво східнього обряду“ та поворот їх з того останнього назад на лоно православної церкви. Найманкантнішим прикладом своєрідного авантурництва, карієровичівського шарлатанства та морального нігілізму, що розпаношується серед того духовенства, є історія б. православного архимандрита Морозова.

Надіючися на велику кар'єру, на почести та життєві вигоди, словом на задоволення своїх шкурних інтересів, б. православний архимандрит Пилип Морозов перейшов на лоно штучно твореної Польщею унії, відомої під офіціяльною назвою „католицької церкви східнього обряду“. Цю нову церкву підпорядковано польській єрархії. Коли Морозов вступив до неї, то надіявся, що стане щонайменше її епископом, тим часом дуже завівся, бо ним не лише не став, але мусів підпорядковувати себе всецiло католицькому архиепископові у Вильні. А той не дуже то й опікувався неофітом.

В роздумуваннях над своєю незавидною долею арх. Морозов дійшов до того висновку, що рішив повернути на лоно православя. Він і звернувся недавно до виленського католицького архиепископа Д. Ялбжиковського (вшехполяка) якому підлягав, з відповідним листом. В ньому повідомив свого зверхника, що вертає до православя, „бо час зєдинення церков ще не наспів, а після зїзду польських „кресових“ епископів не може бути і мови про нормальне обєднування тих церков“. Своє писання кінчить Морозов запевненням, що покидає католицизм з чистим серцем, любовю і жалем, що не наспів ще час для сповнення слів Христа: „да будет єдино стадо і єдин пастир“.

Копію того листа післав Морозов рівночасно і православному архиепископові у Вильні Теодосієві, та почав відразу відповідні кроки для приняття його назад до православя, а конкретно до виленського монастиря св. Духа, де він після відпочинку посвятивсяб виключно науково-богословській праці „для добра православної церкви“.

Православний синод у Варшаві згодився на повновне приняття зблудившого о. Морозова на лоно православя. Відразу дістав він дозвіл для „поправи надірваного непомірно важкою і нервовою роботою здоровля“ поселитися на деякий час в одній з православних парохій на Виленщині. Після випочинку верне до виленського монастиря для наукової праці. Ось і ціла історія того типового авантурника-карієриста в рясі.

Слідом за „регабілітацією“ Морозова тойже варшавський синод приняв на лоно православя ще одного „зблудившого“ свого сина в рясі, діякона Савича. Він теж перейшов був на польську унію, але завівся на ній і тепер „змучений і виснажений“ вернув до православя. В своїй „регабілітаційній“ суплиці Савич обіцює, що не буде більше „займатися доносами на своє епархіяльне начальство, св. синод і митрополита. Хоч паршива овечка, але всеж дитина нинішнього польського православя.

Варшавська „За Свободу“ приносить вістку, що у Вильні явився ще один „блудний син“ православя о. Гапанович, що недавно перейшов був на „католицтво східнього обряду“, а який тепер зголосив свій акцес до православя зриваючи з „унією“. Сумні, направду, нині відносини в православній церкві, коли вона видає людей і до того духовників, що міняють свою віру, немов ганчірку.

Та всеж картинка морального розкладу серед православного духовенства в Польщі булаб неповна, колиб ми не звернули уваги ще на противне явище, яке доказує що в православній церкві у Польщі таки нема ніякого морального цементу, який її цупко сповязав би. Бо не зважаючи на те, що є вже розчаровані в польській унії, не зважаючи на те, що її покинув навіть б. архимандрит Морозов, який був фактичним головою „католицтва по східньому обряду“, то всеж на „унію“ переходять православні священики далі. Ось напередодні нового року перейшов на „католицтво східнього обряду“ б. православний ієромонах Григорій Дроздов. Акту приняття його на лоно католицтва доконав виленський епископ Михалькевич у присутности каноніка Савицького й „униятського“ священика М. Сулковського. Кажуть, що цей б. єромонах не має не лише ніякої вищої богословської освіти, але не розпоряджає навіть звичайною середньою освітою. До зміни віри був він настоятелем православної парохії в містечку Шучині, лідського повіту, виленської єпархії. Перед переходом на католицтво підготовлявся до того акту аж цілих три дні у виленському костелі св. Казимира в оо. Єзуїтів. — Інший дезертир православя б. православний священик Ліскобродський, що недавно перейшов на „католицтво східн. обряду“, обїзджає тепер Виленщину, Гродненщину та Полісся (в першій мірі всі міста і містечка) та дає в них прилюдні виклади про шкідливість православя. З початком січня ц. р. мав він прилюдний виклад на тему „католицтво, православя та унія“ у Вильні. Виклад мав відбутися навіть з великим успіхом. В таких викладах найпікантнішими речами бувають звичайно всякі „разоблаченія“ православної церковної єрархії.

Попри те в православній церкві дуже часті конфлікти між поодинокими високопоставленими особами на драбині церковної єрархії. Ось довідуємося з газет про те, що епископ Антоній, бувший ректор кременецької духовної семинарії (на чолі якої став тепер українець о. Табинський, а яку, як це ми повідомляли, зутраквізовано) поважно поспорив з митрополитом Діонізієм. Кажуть, що причиною спору були теж „разоблаченія“, яких допускався цей епископ у відношенні до „політики“ митр. Діонізія на сторінках російської правої, еміґрантської преси. Наслідки спору були такі, що еп. Антоній Марценко (по політичним переконанням російський чорносотенець) опинився на покуті в Почаївському монастирі.—Нагло рознеслися вістки, що він утік до СРСР. Та це показалось неправдою остільки, що до СРСР він і не збирався тікати, але зате без дозволу покинув Почаїв і Лавру та поїхав до митрополита у Варшаву „сваритися“ за незаслужену кару. Наслідки його „візити“ чи пак „авдієнції“ в митрополита Діонізія були такі, що еп. Антоній не вернув уже більше до Почаїва, а поїхав у місцевість Наленчів, люблинського воєвідства, на більше постійне „поселення“ нібито для лічення „розшарпаних“ нервів.

Донедавна тішилися офіціяльні представники православя тим, що з ним злучився т. зв. польський „косцьол народови“ і ще тепер тішаться, бо цей факт, мовляв, причиниться до морального піднесення надшарпаного престіжу православя. Тепер ця втіха пішла на задній плян, бо прибув новий предмет радости. Ось на Лемківщині два села Тилява і Терстина заявили охоту перейти на православя. Очевидно, все це сталося завдяки несовісній агітації недобитків москвофільського дудикевичівського покрою. Варшавська „За Свободу“ інформує, що до тих сіл їздив на Рідво настоятель львівської православної церкви о. ієромонах Пантелеймон та відправляв там богослужен я. Селяни зголосили свій перехід на православія в старостві, але староста повернув це зголошення і радив їм перейти на католицизм. Селяни цю пропозицію відкинули і вислали своє попереднє зголошення наново. Крім того обі громади звернулися до митрополита Діонізія з проханням, щоби дав православного священика. Вся ця історія викликала в колах православної єрархії непомірну радість.—Жалувати треба, що на шлися два села, які впавши жертвою агітації несовісних людей, виявили охоту ввійти до православної церкви в внішніх відносинах її великого внутрішнього занепаду. Невже в нас нема людей, які до цього не допустилиб?

Радянська Україна.

Всеукраїнський археольогічний конґрес.

Всеукраїнський археольогічний комітет робить заходи для скликання вже в найближчих місяцях у Києві всеукраїнського археольогічного конґресу. Головною справою конґресу має бути прослідження території Дніпрельстану. Академія Наук надіслала до наркомосвіти вже готовий плян науково-дослідної роботи в районі Дніпрельстану. Академія задумує притягнути до участи в картографічній роботі ленінградський картографічний інститут, етнографічний кабінет ім. Вовка, народню Бібліотеку України, ВУФКУ, ЦСУ (статистичні установи), Дніпропетровський Музей і цілу низку інших установ.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Як я то бачу...

Що таке українізація?

(Продовження.)

Витвориться свідоме національне життя, очевидно, на основах нового державного світогляду — себто спільноти у збірноті, тоді можна буде полівити дещо у принципах — бо принципи виросли в мозках, тож їх все мусить справляти дійсність у часі.

Але вертаємо до окреслення цього рахунку українізації: Україні треба дати обличчя українське, свідомість українську і життя українське. Все те може статися через школу — школу — школу... книжку, книжку, книжку... читальню, читальню, читальню...

І пішли всі у школу: і малі — і великі, і молоді — і старі, і мущини — і жінки, — українці — і кацапи — і поляки — і євреї — і тожсмалороси... — і всяких ступнів „перевертні“. Словом пішов період такого вишколу, що — як вже всі здавен були вимуштровані за добрих часів царських, то на землі руській православній зроду не бувало такого!

Бо треба всім знати, що школа більшовиків — це дуже розтяжне своїм обємом поняття. Одна школа вчила грамотности, друга національної свідомости, третя політичної грамоти, четверта загальна, пята фахова, шеста для вихову спеців по всім попереднім і кожній з осібна, сема партійна, восьма вища і т. д. без кінця. А що всякі мітинги, лекції, сходини, дискусії, доповіди, клюби, концерти, кіна, театри і т. і. — теж мали і мають скрізь і все чогось когось учити — не забував об тім і уряд у поодиноких відділах — підвідділах — столах і т. і. — тож всім од постійної учби голова ходором пішла... А ліниивий до науки на власній шкурі дізнався про правду вислову: „корень ученія — горекъ, плоды его — сладки“.

Зате до першого жовтня 1926 р. було все готово: перед очами двох галичан парадним маршем став переходити зукраїнізований Київ.

—o—

Можливо, що для місцевих мешканців всі явища, про які доведеться ось тут говорити — настільки буденні і неважні, що про них ніхто там не думає. Але для того, хто ще на початку 1918 р. міг легше обійти Київ з російською мовою, а то й французькою, як українською — коли йшло про скоре поладнання якоїсь справи, самозрозумілість і самопевність того, що українська мова скрізь обовязує у сьогоднішньому Києві — це велика побіда українства.

Коли за „демократичних“ урядів часу російської державної думи і тимчасового правління годі було переконати найдемократичніших і найпоступовіших представників суспільности, ось нпр. Мілюкова, про теоретичну можливість рівноправности української мови з російською, то тепер це стало дійсністю.

Мало того, українська мова як державна на всій території України, обовязує в першу чергу неукраїнців-урядовців і торговців, що стараються її засвоїти собі і тим робом засвідчити своє льояльне становище у відношенні до суверенного державного народу українського.

Це ще не все. Одна вінета нпр. Української Академії Наук з кількома словами поручення, дає власникові отсеї записки на всьому просторові СРСР. великі полегші в його наукових справах, хоча поза межами України ніхто не обовязаний знати по українськи. Це значить, що українська мова—в силу засади українізації — користується повним правом рівноправности на всьому просторі Союзу, а від цього один крок до майбутнього навчання української мови, як мови 30 міл. співдержавного народу, скрізь у школах держави.

І так через здійснену засаду українізації — український нарід із так ще недавніх „хахлов-малоросов“ став у розумінні великоросів —навіть обєдинителів, справжньою державною українською нацією.

Завзятих націоналістів, що ще думають категоріями політичної романтики, немов би державна самостійність у всіх напрямках державного життя була єдиним висловом справедливости і національної волі — отсі „принціпові“ домагання не вдоволяють. Вони—твердять завсе — „мало того, давайте все!“ Забувають, що ніхто нічого не дає тому, - хто бажаного не має сили сам собі взяти!

А тут українська мова загортає побідно все ширші кола суспільности—не стільки своєї малосвідомої, але головно чужої з мiродайних інтелігентських кол, які досі надавали виключний характер російщини, а до революції навіть польщини — якраз осередкам сьогоднішнього українського духового життя — Камянцеві, Винниці, Києву.

Дехто з тих знавців життя СРСР, що слідкують за ним по доривочним вибіркам із газет протирадянських — висказується про українізацію сцени, естради й академії мистецтв з деяким сарказмом злоби. А між тим поява української мови на великій сцені є якраз одним з найбільших досягнень сучасного українства.

Представити собі працю перекладчика лібрето найвизначніших опер всесвітніх мистців звука: Гунода, Пучіні, Вагнера, Чайковського, Глинки і т. і.—для неознайомленого з технікою перекладу є дуже легко. Але виконати цю першу працю і вдоволити нею співака-чужинця, чи пак того, що привик до іншого тексту, та не тільки вдоволити, але й в одному-другому звороті виявити йому легшу і мягшу гнучкість українського слова в даному місці арії, та загально не дати йому завважити ріжницю між ритмікою нового тексту й музичної арії, це великої ваги побідна праця...

(Докінчення буде.)

Проти еп. Богачевського.

Конґрес греко-католиків у Злучених Державах за усуненням еп. Богачевського.

Заповіджений на день 29. грудня 1926 церковний конґрес українських греко-католиків у Злучених Державах відбувся в залі Українського Народнього Дому в Філядельфії, де є й осідок єпископа Богачевського. Подаємо коротке звідомлення з того конґресу за тижневиком „Нове Життя“, що виходить в Олифанті.

„З усіх сторін Злучених Держав, навіть з далеких Вестів, як Кензас, Орегон і ін., приїхало 130 делеґатів на український церковний конґрес у Філядельфії. Повновласти делеґатів виказали, що вони репрезентували 85 українських греко-католицьких парохій. Всіх українських гр.-кат. парохій в Злучених Державах є около 160, отже переважаюча більшість парохій взяла участь у конґресі. На конґресі панував ентузіязм. Всі ухвали й резолюції переходили одноголосно. На конґресі заноговано тільки два немилі випадки: один, коли якийсь мабуть умово хорий (вмисне кимсь присланий делеґат з Бостону) вийшов з великим хрестом у руці й епітрахилем на сцену і почав кричати, щоби його вибрали за єпископа. Делеґати одноголосно зажадали усунення його з нарад і він спокійно опустив салю; другий немилий випадок це був вихід олифантських делеґатів з конґресу. Можна було завважати відразу, що олифантські делеґати прийшли тільки на вивідини, бо участи в нарадах не брали.

На конґресі принято одноголосно такі постанови: 1) Українські церкви в Злучених Державах мають зробити поправку до чартерів і приняти одну спільну назву для всіх церков: „Українська Греко-Католицька Церква“. 2) Апостольська Столиця має відкликати єпископа Богачевського, а назначати нового, по волі українського народу 3) Право іменування трьох кандидатів на єпископа має прислугувати українським гр. кат. священикам в Америці, разом з представниками парохій. 4) Вибір священика прислугує зборам парохіяльним, перед які будучі єпископи обовязані предкладати трьох кандидатів до затвердження громадам. 5) Маєтки церковні мають бути в руках громад. 6) Український нарід не признає целібату ані тут, ані в краю. 7) Конґрес не признає конкордату, заключеного між Римом і Польщею, за обовязуючий українську церкву в Галичині.

Конґрес приняв дальше ще такі ухвали: а) від 1-шого січня 1927. року українські гр.-кат. парохії не приймають ніяких розпоряджень від еп. Богачевського; б) не дають ніякої матеріяльної піддержки для єпископа, а катедратик мають парохії посилати до комітету, вибраного на конґресі; не попирають будови семинарії, ані не дають помочі сиротинцеві; в) сестриць не приймається на учительок до парохіяльних шкіл, а для розвязання шкільного питання мається вибрати шкільну раду на цілу Америку; г) конґрес візвав відділи „Провидіння“, щоб негайно усунули Осипа Назарука з редактора „Америки“.

Зибрано комітет, в якого склад увійшли: Теодор Грицей, Іван Заверчак, Михайло Пармограй, Михайло Біян, Михайло Кошюк, Іван Іванишин і Григорій Пилюк. Комітет має перевести в життя ухвали і резолюції, затверджені конґресом.

Всі присутні делеґати підписали резолюції, які мають бути вислані до апостольського делеґата у Вашинґтоні і до папи римського.

Богато делеґатів домагалося цілковитого відірвання від Риму й оголошення Національної Церкви, одначе перемогло уміркований становище, після чого рішено перше поставити Римові домагання конґресу, а колиб ці домагання відкинено, тоді мав би бути скликаний ще один конґрес, на котрім було би вирішене остаточно становище української гр.-кат. церкви в Злучених Державах“.

„За зраду держави і шпіонажу“.

Міністр Мейштович домагається від сойму видачі арештованих послів. — Що закидується білоруським послам? — Яка кара грозить арештованим?

Варшава, 23. січня 1927.

Дня 22. січня прийшло до канцелярії маршалка сойму письмо міністра справедливости з внесенням на видачу судовим властям арештованих послів: Тарашкевича, Волошина, Рак-Михайловського, Мйотли і Головача. Послів тих обвинувачує прокуратор при окр. суді у Вильні за держ. зраду і шпіонажу. Внесення покликується на те, що посли ті брали участь в організації партії комуністів Польщі і Зах. Білоруси. На припоручення центр. комітетів тих партій утворили згадані посли законспіровані гуртки, що кермували діяльністю явних угрупувань Білоруської Громади і НІХ. Мали використати ті угрупування для діяльности уряду сусідньої держави, яка старається викликати збройне повстання з метою повалення істнуючого в Польщі держ. і суспільного устрою та відірвати від польської держави часть її території.

В липні 1925 року пос. Тарашкевичеві поручено зорганізувати білоруську-селянсько-робітничу Громаду. Задля того він конферував разом із пос. Рак-Михайловським у Данцігу з представниками сусідньої держави, Комінтерну, комун. партії Польщі і Зах. Білоруси. На тій конференції Білоруська Громада підпорядкувалася комун. партії Польщі. Пакт тих зобовязань відіслано до Комінтерну. На конференції пос. Тарашкевич зобовязався до диверсійної збройної помочи сусідній державі на випадок війни з Польщею, а навіть до викликання повстання у півн.-східних воєвідствах. Арештовані посли творили комун. ячейки у своїх організаціях, а навіть у війську.

Є познаки, що в лоні організацій, кермованих послами, ведено шпіонажу в користь сусідньої держави. Гроші на це йшли через Кооперативний Банк у Вильні, а не зі складок членів. Суми ті такі великі, що виключена річ, аби їх могли були зложити члени Громади. Гроші йшли via Рига.

Пос. Тарашкевичеві закидається з окрема, що власноручно редагував проєкт обіжника центрального комітету комуністичної партії Польщі, в якому описав тактику, що її слід примінювати у протидержавній акції, а дальше, що виставляв документи на виїзд за кордон і що на конференції в Данцігу одержав від агента сусідньої держави 15.000 долярів.

Посл. Волошинові закидається, що кермував військовими справами в гуртках.

Посл. Рак-Михайловському закидається, що спеціяльно у Вильні вів товпу на тюрму і підбурював до збройного повстання.

Пос. Мйотлі закидається, що був одним з керманичів Кооперативного Банку й організував боївки.

Врешті пос. Головачеві закидається, що організував диверсійні відділи на терені новгородського воєвідства, і то в порозумінні з сусідньою державою, а також удержував звязок з сусідною державою, при чому нераз переходив нелеґально границю.

Обвинуваченим послам, що перебувають тепер у слідчому арешті на основі 102 ст. про замах на устрій держави, грозить кара тяжкої вязниці до 8 літ; обвинуваченим на основі 110 ст. грозить кара тяжкої вязниці від 4—15 літ. Не слід забувати, що арештованим послам закидається, немовто їх підбурююча аґітація доводила до того, що на Білоруси відбувалися постійно вбивства поліційних функціонарів.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

Переслідча манія „сель-робівських“ ватажків.

„Сель-робівські“ ватажки, як невідродні сини своїх батьків, переняли полемічні методи старих кацапів, методи дуже низького рівня під кожним оглядом. До тогож в останніх часах у всьому добачують вони — ні менше, ні більше — тільки... денунціяцію. Очевидно, це очорнювання перед своїми неперебірчивими читачами української національної преси стало у них другою природою. Але одночасно це вмовлювання не вийшло їм на здоровля, бо вкінці зродило у них переслідчу манію.

Яскраво виявилося це з приводу репресій на Білоруси. Реферуючи про ті драстичні події, вказували ми на нагінку на Білоруську Селянсько-Робітничу Громаду, яку в дальшому ході подаваних нами звісток на цю тему називали ми скорочено—Білор. Сел.-Роб. Громадою, або просто Білоруською Громадою. І в цьому „наші“ сель-роби добачили... денунціяцію. З того приводу в ч. 317 „Волі Народа“ з 23. ц. м. поміщено вельми апетитну статейку „Ундівські методи“, в якій читаємо:

„З нагоди масових арештувань на Білоруси „Діло“ називає Білоруську Громаду... „Сель.-Роб.“ Громадою — хоча партія ся ніколи так себе не називала. Розуміємо сей „припадковий“ натяк і звязані з ним побажання, але думаємо, що „Діловичи“ прийдеться довго підождати на їх сповнення“.

Помиляєтеся, вельми-шановні панове сель-роби, немов то „Діло“ вам на злість і з якимись задними цілями перекручує назву переслідуваної білоруської партії. А. Белціковська кепсько поінформувала вас у своїм „Бюлетині політичнім“, подаючи в ньому на означення Білоруської Сел-Роб. Громади в титулі даного розділу свою власну назву: „Klub Białoruskiej Robotniczo-Chłopskiej Hromady“. Отже ви з одного боку за поважно взяли оригінальну „творчість“ п. Белціковської, а з другого були такі ліниві, що навіть не переглянули плятформи тієї організації, перекладеної п. Белціковською. Бо колиб ви були це зробили, то булиб побачили, що там всюди називається ту організацію її дійсним іменем, а саме Селянсько-Робітничою Громадою, а не робітничо-селянською (по польськи скорочено B. R. Ch. „Hromada“). Врештою, нехай одержимі переслідчою манією загляну в білоруську (не говоримо вже про польську) пресу, а переконаються, що тут не було ніяких „припадків“, ані „натяків“, ані „побажань“ — крім одного, яке висуваємо тепер, а саме, щоби ви, панове, не понижували себе до таких нікчемних підозрінь і огидних полемічних метод.

Ще більше з того самого приводу дісталося „Нов. Часові“, якому закидають панове сель-роби вже не „натяки“, але пряме донощицтво:

„Новий Час“ — пишуть вони — валить, натомість, просто з мосту: Білоруська Громада се така сама партія, як у нас „Сель-Роб.“. Або другими словами: „поліціє! прошу ласкаво звернути увагу на наших ворогів, бо они такі самі. Цікаво, як смакувало би редакторам „Нового Часу“, коли би ми заризикували піти його слідами і з браку ліпшого концепту написали: „Новий Час“ не є вправді органом Сель-Роба, але за те є се орган мабуть чи не тих людей, що сидять в тюрмі оскаржені за професійну (sic!!) шпіонажу... Пане Палів! Поліція без вас добре орієнтується в політичних партіях. А такі методи інформування читачів се звичайний і дуже ординарний бандитизм!“

Справді, на таке освідчення приходиться хіба парафразувати останні слова цеї статейки: Такі методи полеміки, — це н а д з в и ч а й н и й і дуже ординарний бандитизм. Та одночасно мусимо зробити також докір і „Нов. Часові“ з приводу порівнання Білоруської Громади з „нашим“ „Сель-Робом“. Очевидно. це порівнання надто сміливе і безумовно недопустиме, бо Білор. Сел. Роб. Громада змагає до зєдинення всіх білоруських земель в одну н е з а л е ж н у білоруську республику під владою селян і робітників (не робітників і селян!), а „Сель-Роб“ негує змагання до незалежної України.

Видалення катальонців.

Ґарібальді на волі.

Париж, 23. січня 1927.

Вчора випущено на волю всіх катальонців і Ґарібальдія. Мін. Сарo підписав розпорядок про видалення з Франції всіх катальонців. Речинець виїзду означено на місяць. Один Ґарібальді має кинути Францію до 27. ц. м. Полк. Масія заявив представникові „Журналю“, що замешкає у Швайцарії і зараз зачне боротьбу. Хоче зі собою взяти всіх катальонців. Ґарібальді заявив, що він і його брат відсилає през. Думерґові всі воєнні відзнаки. Зачувати, що Річотті Ґарібальді просив французькі власти, щоби відставили його до котроїсь із французьких пристаней, бо хоче поїхати до Америки до свого брата Пеппіна.

Ще один псевдо-атентат на Мусоліні я.

Париж, 23. січня 1927.

Ніцейська поліція арештувала італійського журналіста Канові, він намовляв свого товариша, противника фашистів Санкіс, щоби виконав псевдо-атентат на Мусолінія. Канові признаєся, що відгравав ролю аґента-провокатора.

Новий влом у Львові.

Львів, 24. січня 1927

Вчорашньої ночи незнані люди вломилися до бюра акц. нафтової спілки „Ґаліція“ при вул. Коперника 11. Розбили касу і забрали з неї готівку 10.435 зол. і 872 доляри. Крім того в касі був чек на 225 дол., чек на 209 нім. марок, 525 зол. рублів, 20 дол. золотих і підручна залізна касетка. Того всього злодії не забрали. В бюрі є чотири вертаймівські каси. Злодії розбили саме ту, в котрій були гроші. Перших трьох навіть не пробували отвирати, що доказувало би, що були обізнані з відносинами в бюрі. Працювали в рукавичках, які після праці викинули. В тім будинку є „Друкарня Львівська“, працюють у ній складачі цілу ніч, а таки ніхто не запримітив нічого підозрілого.

НОВИНКИ.

— Конфіската. Попереднє (16) число „Діла“ сконфісковане за два місця передової статті „В одному фронті“. Це пята з черги конфіската нашого органу в цьому році.

— За вбивство куратора Собінського. „Дзенник Людови“, а за ним „Діло“ повідомило, що в звязку з арештуваннями після убивства куратора Собінського карний суд у Львові виготовив акт обвинувачення проти братів Федора і Степана Яцурів та Івана Бадівського і що їм його вже доручено. Вістка та невірна остільки, що проти тих 3 студентів слідство ще ведеться і то не в справі вбивства куратора Собінського, але в справі приналежности до тайної організації. А що слідство не скінчене, то прокуратура не могла ще виготовити акту обвинувачення. — *Д-р Лев Ганкевич.*

— Самоволя поліції. Першого дня Різдвяних Свят ходила молодіж в Улашківцях з колядою на „Рідну Школу“. Не подобалось це очевидно „спренжистому“ постерунковому пол. п. Скобельському, який не зважаючи ані на дозвіл повідства, ані не респектуючи візи староства хотів показати свою силу і напав на гурток колядників на вулиці. Одного з них Петра Безпалька ударив чотири рази шаблею по голові, а коли Безпалько — наслідком цих ударів — упав без притомности на землю, роззвірілий постерунковий копав його ногою. Скатований Безпалько видався постерунковому ще настільки грізний, що він закував його та запровадив до громадського арешту, звідкіля щойно по 3-ьох годинах випустив його на волю за інтервенцією старших громадян, яким вдалося переконати постерункового, що він рішуче переступив межі своєї „спренжистосці“. Свідками цієї події були: Василь Говійка, Василь Пержок і Микола Потрібний. Подаємо цей факт до прилюдного відома, щоби вища влада знала, яких сторожів „ладу“ вона посилає між наш нарід!

— Не казка, але правдива історія! Філя Т-ва „Просвіта“ в Чорткові, уладжуючи для своїх членів у часі від 25. X. до 31. XII. 1926 р. 10-тижневий освітньо-господ.-кооперативний курс, повідомила про це (більше з осторожности!) письмом з 22. X. староство в Чорткові. Не хочемо входити в те, що властиво збентежило референта п. Рудницького: чи імпозантний начерк наукового матеріялу, чи може поважне число прелеґентів; досить того, що староство розважувало доволі довго письмо філії, бо щойно 8. XI. 1926 спромоглося на таку „глибокоумну“ децизію, що — мовляв — для уладження подібного курсу необхідно постаратися про дозвіл шкільної влади і то під загрозою закриття вже отвореного курсу! Проти такого, ніяким правним приписом не усонованого зарядження староства внесла філія рекурс до воєвідства в Тернополі, яке одначе тільки з благої, формальної причини відмовилося розглядати предложений рекурс, відсилаючи філію до міністерства внутр. справ. І рекурс внесено до міністерства, і курс закінчено 31. XII мин. року, а відповіди з міністерства, хто по правді — філія чи може староство має слушність, доосі як нема так нема!..

— Ґреко-кат. парохія в Черніївцях не мала від смерти прал. о. Костецького пароха. Щойно недавно іменовано парохом цеї парохії о. Миколу Волянського, який обняв її в посідання з новим роком. Досі був о. Волянський гр.-кат. парохом у Радівцях і сучавським деканом. Родом о. Волянський з Галичини.

— „Еспанка“. Секретаріят Ліґи Націй видав бюлетен про стан поширення „еспанки“ в ріжних краях. У Бельгії вона була лагідна; кілька скονів були наслідком пізніщих комплікацій недуги. Те саме в Данії. У Німеччині від 28. листопада до 18. грудня у 50 містах вмирало щотижня 30 осіб. У Льондоні щотижні пересічно 16 осіб. Дуже сильною була еспанка в Швайцарії; в самій Базилеї від 20. грудня до 6. січня вмерло 42 особи. Також у Франції забрала вона чимало жертв на півдни, сході і середині краю. У Парижі, в найгіршім моменті, від 11. до 20. грудня вмерло 138 осіб, а крім цього 500 осіб наслідком комплікацій на легені. У Норвеґії в грудні вмерло 300 осіб; аналогічно у Швеції. Лагідну форму мала недуга у Чехословаччині та Еспанії. Майже її не було в Італії та Голяндії. Про Польщу бюлетен не каже; вона має ще занало урядовців і не могла зібрати статистики.

— **Безробіття зростає.** Статистика — пог на ріц, коли вона побиває високі фрази про те, що в державі „все добре". Цифра безробітних у Польщі зростає так: дня 21. листопада 1926 р. 193.586, 28. листопада 200.567, 4. грудня 203.753, 11. грудня 208.727, 18. грудня 218.727, 25. грудня 227.623, 1. січня 1927 р. 236.057, 8. січня 242.816.

— **Звичайна темна хроніка.** Починається вона вломами, яких Львів має щодня і щоночі пересічно пів тузина; цим разом не оминули навіть товариства наших робітників „Сила" і вчителя гімназії Мих. Посацького, якого вже обікрали цього літа. І сусідство арештів на Яховича не перешкодило їм загаянути до крамниці на цій вулиці, де осолодили собі свою важку працю скринькою цукру вартости 200 зол. Кілька осіб шукає портфелів, а якийсь селянин вернеться із Львова до Кротошина з фірою без пледа. — Гілєль Кернер т. зв. студент так званої фільософії вифільозуфував собі інтерес з милом, яке взяв на гуртовім складі буцім-то для свого батька і 5.000 зол. процвиндрив. — За вбивство 24-літнього парубка Дуфанця у Черкасах, львівського повіту, відповідав перед судом його стриєчний брат Кравець, який, як каже, набивав йому рушницю, яка випадково вистрілила. За те, що парубок з Підборець, біля Львова, Біреьцкий, вибив у бійці свому сусідові Саламасі око, дістав лише 2 міс. вязниці і то розкладені на три роки.

— **За згублені листи.** Дирекція почт приготовила проєкт підвишки за загублені листи та посилки. Відшкодування за згублений поручений лист буде 15 зол. Було би ще краще, якби в цьому новому проєкті додали застереження, що висилаючий не мусить на таку суму ждати місяцями та роками, коли факт пропажі доказаний.

— **Чудеса техніки.** Два шведські інженіри Лярсофе і Вогусль винайшли телефонний апарат, який приймає розмови навіть підчас неприсутности його власника в хаті. Спеціяльна грамофонова плита записує дослівно все сказане. — Два німці, Мойс Сафра і Реймар Кунце, найшли спосіб робити фільмові знимки при довільнім світлі. Дотепер фільма коштує величезні гроші, тому, що домагається вимімково сильного освітлення: фільмова робітня складається з безлічі ламп. Оба згадані винахідники придумали спосіб: як зробити вражливою фільмову стяжку, яку мачають у спеціяльній рідині. Така стяжка зможе ловити образи навіть у півсумерку. Одним словом: нова революція в кіні! Хто зна, чи кіно не стане таким дешевим, що замість газет пічнемо щодня читати все з кіна у власній кімнаті.

— **Погана 13-ка.** Офіціяльний „Монітор Польський" приносить таблицю державних довгів. Польща винна: Америці 213 міл. дол., Англії 4 міл. фунтів, Франції 1 міліярд франків, Італії 454 міл. лір, Голяндії 8 міл. Гульденів, Норвегії 20 міл. кор., Швеції 6 міл. кор., Швайцарії 80.000 фр. шв., Данії 420.000 кор., Австрії 66 міл. гульденів і 23 міл. зол. корон. Одним словом, як обчислив один з добрих фінансістів, на кожного громадянина польської держави випадає 13 долярів довгу.

— **Не чудо, а астрономія.** Варшавські мешканці подивляли рідке явище: на тлі сяючого місяця виразний знак хреста, такий самий, як являється в одній з перших сцен фільми „Бен-Гур" над Вифлеємом. Не диво, що люди дошукувались у такому явищі таємної ворожби. Директор астрономічної обсерваторії пояснює, що це явище відоме, а саме переломлення місячного проміння у кришталевих хмарах. Старі люди памятають такий хрест з 1862 року.

— **Світова всячина.** Чеський міністр Бенеш приготовляє видання своїх політичних споминів у 2-ох томах. — Військовий бюджет Італії на 1927 р. означений на 2.800.000 лір, себто на 9 міл. більше як минулого року. — „Ізвестія" пишуть: У грудні вислано з Семипалатинська в Каракаралінськ каравану з урядовими бляжками для спису населення кавказькою мовою. Минув місяць, а про каравану ні сліду; гадають, що вона пропала разом з усіма статистиками. — Помер у Парижі 90-літній критик мистецтва Теодор Дюре, один з перших оборонців імпресіонізму, валкий публіцист, автор численних студій про мистецтво, мандрівник і колекціонер. — У берлінськім університеті на місце недавно померлого проф. Голля покликали на катедру історії церкви 38-літнього проф. Сееберга з Бреслява; його батько є також професором цього-ж університету вже 28 літ. — Померла у Відні хорватська письменниця Міліця Мразович, що вийшла за австрійського лікаря Прайндльсбергера і писала чимало по німецьки з боснацького побуту. — Якась пані Ромко з Міляно, звеличниця генія Муссолінія, проголосила конкурс на гимн у його честь. — Придворні дами еспанської королевої носитимуть новий одяг: довгі сукні з темно-золотої матерії, де будуть вигаптувані замки та льви, високий корсет з довгими рукавами і білу або чорну мантилю на голові.

Хто досі не зложив ще коляди на „РІДНУ ШКОЛУ" — нехай зробить це негайно!

Лист з Луцька.

Міська рада й українська фракція. — Вибори президії. — Польсько жидівська реакція на більшість. — Декларації. Адв. Я. Ростоцький протестує проси української мови. — У кожного барона — своя фантазія.

Луцьк, 20. січня 1927.

З 1-им січня ц. р. розвязано старі міські ради й покликаний новий їх склад по цілій Волині. Між іншим склад міської ради в Луцьку представляється ось так: 12 поляків, 12 жидів, 5 українців і 1 росіянин. Колиж до цього додати й членів магістрату, то тоді луцька міська рада має 16 поляків, 14 жидів, 6 українців і 1 росіянина.

Дня 17. січня відбулося святочне відкриття сесії луцької міської ради. Стягнулися всі радні й багацько публики. Відбуваються наради в кульоарах. Намічується, що президія складається з 3 осіб: президента (поляка) й 2 віцепрезидентів (жида й українця). Справді, голосування на президента кандидатури адв. А. Станевича відбувається дружньо. Пан А. Станевич виголошує програмову промову й пропонує обрання віцепрезидентів.

Несподівано жиди в особі адв. В. Ротфельда підносять питання, що віцепрезиденти повинні бути нерівноуправнені: 1-ий (жид) і 2-ий (українець), що більшістю голосів і приймається. На 1-го віцепрезидента виставлено д-ра Б. Бейліна, який й проходить 22 гол. проти 16. Себто: як би українці не дали своїх голосів, кандидатура ця провалилася би. На це жиди дають таку відповідь, що за кандидатуру українця інж. Ол. Ливчанівського подають білі картки й в той спосіб, коли відкинути голоси українців, на 30 голосів жидів і поляків — тільки 9 з них голосує за українською кандидатурою, ламаючи попередню умову.

В такий спосіб зарисовується польсько-жидівська реакційна більшість, що виразно виступатиме проти українських інтересів на ґрунті м. Луцька. Ще виразніше це відчувається підчас декларації української фракції, оголошеної інж. Ливчанівським. На самому її вступі демократ зпід знаку санації моральної, адв. А. Ростоцький в піднесеному тоні заявив, що він її „nie rozumie" й що згідно з реґуляміном всяка декларація повинна бути відчитана в польській мові. На це президент А. Станевич дав пояснення про рівноуправнення місцевих мов і декларація при порушенні польської ґрупи була зачитана до кінця. В ній українці підкреслювали, що стоять на ґрунті виборного самоврядування й що свої мандати оцінюють як часові для обстоювання занедбаних досі інтересів української людности.

Але адв. А. Ростоцький не міг заспокоїтися. Він знову виступив з домаганням, щоб на „przyszłość" всі промови виголошувалися в польській мові. Тут вже прийшов до голосу п. І. Жондиевський, нотар, який заявив, що він був протягом довгих літ радним міської ради ще за царських часів і промовляв на її засіданнях завсіди по польськи.

Відповідь ця зробила на присутніх помітне враження.

Декларація жидівська, виголошена в польській мові — перейшла без інцидентів.

В кожному разі поведення польсько-жидівської більшости є надзвичайно характеристичне для майбутніх міжнаціональних відносин в міській луцькій раді, а мабуть і на Волині взагалі.

В той час, як на терені міської ради відбулася перша „проба сил", на українському церковному терені відбувся „інцидент" іншого характеру. Голова Чеснохрестного Брацтва, п. Є. Ясинський, несподівано, без порозуміння з членами Ради Брацтва, надіслав заяву до митрополита Діонізія, що складає свої обовязки, мотивуючи свій крок тим, що його образив помічник церковного старости й забуваючи про те, що своїм кроком образив ціле українське громадянство в особах тих членів Ради Брацтва, яких воно делеґувало до її складу.

Справді, у кожного барона є своя фантазія. Але ця фантазія п. Є. Ясинського дорого коштує українські парафії в обставинах тої вакханалії, яку створили навколо неї російські чинники, — й над цією справою ми спеціяльно зупинимося в іншому листі, тим більше, що українське громадянство надзвичайно схвильоване невідповідальними кроками п. Є. Ясинського, що мають місце на перший раз.

Vidi.

Дописи.

Стрий. *(З діяльности Маслосоюзу)*. В останніх трьох роках помітний значний зріст нашого Маслосоюзу, тому подаємо про це кілька цікавих дат і цифр. В першім році відновленої діяльности Маслосоюзу (в 1924 р.) отворено два перші склепи Союзу (у Стрию й у Львові) і перепродано 18.000 кг. масла. В 1925 р. перейшло через наш Союз уже 160.000 кг. масла, а в 1926 р. ок. 400.000 кг. масла. Нині Маслосоюз має вже 3 склепи у Львові і по одному в Стрию, Станиславові, Перемишлі, Самборі і Коломиї. У всіх тих містах істнують організаційні окружні відділи Маслосоюзу, що обіймають по кілька повітів. Усіх молочарських кооператив, які обєднує Маслосоюз, є 120, а позатим істнує ще ок. 40 кооператив, які будуть приняті в найближчому часі. (До війни Маслосоюз обєднував усього 70 молочарень). Масло, що переходить через Союз і його склепи, є дійсно першої якости і на це управа звертає постійно найбільшу увагу. Головними ринками збуту є краєвий ринок, а з закордонних — ринок віденський і празький, куди йде покищо тільки надвишка, бо досі майже все збувається в краю. Всіх службовиків враз із практикантами має Маслосоюз 40, в тому числі 10 техніків з укінченими студіями за кордоном. Техніки-молочарі є одночасно організаторами. Слід іще зазначити, що Маслосоюз не користає з ніяких державних субвенцій і удержує весь свій апарат власними фондами і власними засобами. Що дає молочарська кооператива громаді, видно найкраще з того, що пересічно сільська кооператива побирає 10.000 зол. місячно, отже зовсім поважну суму. Торги Маслосоюзу в 1926 р. доходять до суми 2,500.000 зол. і це промовисто говорить про зріст і розвиток цілої установи. Варто ще зазначити, що на львівському ринку диктує ціни наш Союз, бо ніхто з приватних купців не продає ані не купує масла скорше, поки не довідається про наші ціни. Це теж наш успіх, бож треба знати, що без конкуренції не обходилося і не обходиться. Вкінці додамо, що Маслосоюз торгує ще й медом, бриндзею, закордонними сирами та яйцями, а крім того доставляє молочарням на догідні сплати молочарське приладдя. В новому році управа Маслосоюзу приступає до дальшої розбудови підприємства, маючи надію, що молочарство мусить у нас постійно розростатися, бо це одно з найважніших джерел доходу нашого селянина. В найближчому часі є задуманий також виріб бриндзі у власному заряді, а що ця справа є величезної ваги, то її муситься вести дуже обережно. З уваги на розріст Маслосоюзу, як також на торговельні, комунікаційні й організаційні причини, централя Маслосоюзу переноситься в цьому році до Львова, а в Стрию залишиться тільки відділ. Будемож надіятися, що з перенесенням централі до центра краю праця в Маслосоюзі піде ще краще і цілий край покриється густою сіткою кооперативних молочарень. **Н.**

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Всячина.

Як у кіні. Льондонський банковий урядовець, названий найзвичайніше під англійським небом: Бравном, має незвичайну пригоду. Хоча англієць і банковець, а любовну. Зайшов раз купити собі тютюн і в крамниці познайомився з дівчиною, в якій як стій закохався. А що був людиною поважних поглядів, рішив, що треба негайно освідчитись родичам своєї вибраної і женитись. Тоді дівчина заявила йому, що її родичі не дозволили би ніколи на шлюб, як би довідались, як вона з ним познайомилась. Тому Бравн зустрічався із своєю нареченою тайком. Але одного дня не втерпів і таки задзвонив до хати її родичів. Дівчина зустріла його в коридорі і радила втікати. Коли Бравн завагався, зявилась друга дівчина і він остовпів: вона була така подібна до першої, що він протирав очі, мов сонний. Тайна вияснилась: це була сестра близнячка. А одночасно затемнилась: Бравн довідався, що обі сестри ходили на переміну зустрічати його. Мабуть тому, щоби влекшити собі працю, бо Бравн був дуже закоханий і хотів бачити свою наречену як найчастіше, а родичі двох сестер стежили за дочками. Тепер Бравн мусить ходити довго до них хати. Льондонська преса впевняє, що сестри подібні до себе так дуже, що навіть родичі пізнають їх часто тільки по одязі. Важкий вибір!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Петра Євсевського дає прощальні концерти:
Второк 25. І. — Перемишль.
Середа 26. І. — Ярослав.
Четвер 27. І. — Ряшів.
Пятниця 28. І. — Краків.
Субота 29. І. — Краків.
Неділя 30. І. — Катовиці. 1311 1—2

Дня 5. лютого в суботу о 9. год. вечером устроюють в салі Т-ва „Українська Бесіда" адвокатські концінієнти в порозумінні з СУА. і Товариством Українських Правників товариську вечеринку, на яку запрошують всіх Товаришів, що приїдуть на Загальні Збори СУА. 1381 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Загальні Збори
Союза Українських Адвокатів.

В неділю, 6. лютого 1927 р. о 10-ій год. рано відбудуться Загальні Збори СУА. в салі Т-ва „Українська Бесіда" в Народньому Домі, вул. Рутовського у Львові з слідуючим денним порядком: 1. Отворення Загальних Зборів. 2. Вибір голови і секретаря Зборів. 3. Звіт з діяльности Товариства за 1926 рік: а) Звіт секретаря, б) Звіт касієра. 4. Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії уступаючому Виділови. 5. Вибір нового Виділу. 6. Справа „Правничого Часопису" — реф. д-р Надраґа. 7. Права української мови в судівництві і адміністрації — реф. д-р Евин. 8. Посмертний фонд — реф. д-р Говикович. 9. Внесення. — За Президію СУА.: Д-р Лев Ганкевич — голова; д-р Евген Щуровський — секретар; д-р Михайло Волошин — І. м.-голова; Д-р Лев Бачинський — II. м.-голова. 1380 1—2

Подяка.

На будову „Народнього Дому" в Маяківській Волі, повіт Мостиська, зложив п. Дмитро Даниляк (не родак) 10 зол. за що йому подяка. Цей за посередництвом Левка Заяця, студ. філ., кличе його Товаришів на довільну суму: о. Щепанського Миколу в Мужиловичах повіт Яворів та його брата о. Антона і о. Федевича Ілію в Самборі. — Левко Заяць студ. філ. зложив 20 зол. і на ту саму суму кличе в о раз другий: п-ню Ольгу Гуцуляк в Яворові, п-ну Марійку Дуцьківну в Ценеві повіт Бережани і п-ню Юлію Федевич в Черневі повіт Мостиська. Жертви слати на руки місцевого Комітету.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.